Hvis du bliver bekymret for et barn eller ung

Som frivillig venskabsfamilie hos Mentorbarn kan du nogle gange opleve situationer, hvor du bliver bekymret for et barn eller ungs trivsel eller sikkerhed. Denne vejledning hjælper dig med at handle trygt og ansvarligt.

Procesmodel – hvad gør du, hvis du bliver bekymret?

1. Lyt og vær nærværende – tag barnets eller den unges oplevelser alvorligt.

2. Kontakt din procesleder hos Mentorbarn og del din bekymring.

3. Vurder sammen, om der er behov for en underretning til kommunen.

4. Hvis der er akut fare eller mistanke om alvorlig kriminalitet, der involverer et barn eller en ung, skal der handles med det samme (afværgepligt).

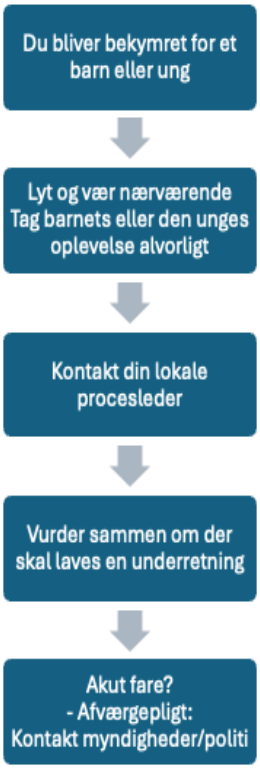

Tavshedspligt, underretningspligt og afværgepligt

Nedenfor gennemgår vi tre vigtige begreber: tavshedspligt, underretningspligt og afværgepligt – og hvad de betyder for dig i praksis.

Tavshedspligt

Som frivillig i Mentorbarn har du tavshedspligt. Det betyder, at du skal passe på de personlige oplysninger, du får om barnet/den unge og familien. Oplysninger må ikke deles med andre uden en god grund. Tal derfor aldrig om barnets eller den unges situation med venner, familie eller på sociale medier.

Du må dog altid dele dine bekymringer med din procesleder fra Mentorbarn.
Formålet er at sikre, at barnet eller den unge får den rette hjælp.

Underretningspligt

I Danmark har alle borgere underretningspligt. Ifølge loven har borgere pligt til at underrette kommunen, hvis de får kendskab til, at et barn eller en ung (under 18 år) lever under forhold, der bringer barnet eller den unges sundhed eller udvikling i fare, f.eks. ved vold, omsorgssvigt eller vanrøgt.

Hvis du bliver alvorligt bekymret for et barn eller en ungs trivsel, kan der være behov for at lave en underretning til kommunen. En underretning betyder, at kommunen bliver gjort opmærksom på, at et barn/en ung kan have brug for ekstra hjælp eller støtte.

Som frivillig i Mentorbarn råder vi dig til at tage din bekymring op med organisationens procesleder, så I sammen kan vurdere, hvordan situationen bedst håndteres – hvis ikke der er tale om en akut situation. Hvis der er tale om en akut situation, så er det afværgepligten der gælder.

Afværgepligt

Afværgepligt betyder, at alle borgere har pligt til at forsøge at forhindre livsfarlige situationer og alvorlig kriminalitet.

Afværgepligten står i straffelovens § 253 og § 141 og omhandler alle borgeres, herunder frivillige hos Mentorbarn, pligt til at forsøge at afværge livsfare for det enkelte barn eller ung og alvorlige forbrydelser. Afværgepligten går forud for tavshedspligten. Det vil sige, at det ikke vil være et brud på tavshedspligten, hvis du/I som frivillig kontakter myndighederne og videregiver oplysninger om barnet eller den unge der er i en farlig situation.

Der findes to former for afværgepligt.

1. Afværge af livsfare:

Som frivillig i Mentorbarn vil afværgepligten blive aktuel, hvis du bliver bekendt med, at et barn eller en ung er akut selvmordstruet, altså i gang med et selvmord.
Fortæller et barn eller ung, at denne tidligere har forsøgt at begå selvmord, men det ikke er noget, der er ved at ske her og nu, er afværgepligten ikke aktuel - her vil underretningspligten træde i kraft.

Hvis barnet eller den unge fortæller, at denne er i gang med at tage sit eget liv, skal du forsøge at tale barnet fra det eller på anden måde at afværge situationen. Lykkes dette ikke, **skal** du/I ringe 112 så myndigheder kan træde til og hjælpe.

2. Afværge af alvorlige forbrydelser:

Den anden bestemmelse i straffeloven om afværgepligt handler om pligten til at forsøge at forhindre alvorlige forbrydelser. Det gælder både, hvis barnet eller den unge er den udøvende part, og hvis denne selv bliver udsat for forbrydelsen.

Afværgepligten gælder også hvis du som frivillig bliver klar over, at nogen planlægger at begå bestemte alvorlige forbrydelser.
Det gælder blandt andet, hvis der planlægges forbrydelser mod staten eller de øverste statsmyndigheder, eller hvis der planlægges en forbrydelse, som kan være til fare for menneskers liv eller velfærd eller for væsentlige samfundsværdier.

Man skal gribe ind som frivillig, hvis man bliver vidende om kriminelle handlinger, som udgør en fare for menneskers liv og velfærd, som f.eks. vold eller seksuelle overgreb, som barnet eller den unge eller andre, vil begå. Den mest nærliggende måde at afværge på vil oftest være at kontakte myndighederne, der har mulighed for at gribe ind.

I loven er der en handlepligt, der gælder for alle - og derfor også for dig/jer som frivillig i Mentorbarn. Borgere kan straffes, hvis man får viden om, men ikke gør, hvad der står i ens magt for at hjælpe personer i livsfare eller afværge en forbrydelse. Man har ikke pligt til at afværge, hvis det medfører fare for ens eget eller andres liv, helbred eller velfærd.

Husk - brug din procesleder i Mentorbarn

Hos Mentorbarn er det vigtigt, at du altid rækker ud til din procesleder, hvis noget føles forkert. Sammen kan vi sikre, at børn og unge får den støtte og tryghed, de har brug for, samt at I som frivillige får hjælp og støtte i svære situationer.